— Чи може мужчина, — звісно, якщо він джентльмен, — обізвати жінку свинюкою?

Маленький чоловічок кинув цей виклик усьому товариству і, відхилившись на спинку шезлонга, став неквапно попивати лимонад. Вигляд при цьому він мав сторожкий, ураз самовпевнений і войовничий. Ніхто йому не відповів. Вони вже звикли до маленького чоловічка, до його запальної вдачі й пишномовності.

— Кажу ж вам, саме в моїй присутності він заявив, що одна леді — її ніхто з вас не знає — свиня. Він сказав навіть не "свиня", а брутально обізвав її "свинюкою". На мою думку, справжній мужчина не може так висловитись про жінку.

Доктор Доусон флегматично попихкував чорною люлькою. Метюз, обхопивши руками зігнуті коліна, поринув у споглядання польоту чайки. Суїт допив своє шотландське віскі з содовою і розглянувся по палубі в пошуках стюарда.

— Я запитую вас, містере Трелоре, чи може мужчина обізвати хоч би й яку жінку свинюкою?

Трелор, що сидів поруч нього, здригнувся від несподіваного нападу, здивувавшись, чому це чоловічок гадає, що він спроможний обізвати жінку свинюкою.

— Я б сказав, — нерішуче почав він, — що це... мг... як до жінки.

Чоловічок був приголомшений.

— Ви хочете сказати?.. — тремтячим голосом мовив він.

— Що мені траплялися особи жіночої статі, які поводились по-свинському, а то й гірше.

Запала довга ніякова мовчанка. Чоловічок аж зіщулився, так вразила його відверта вульгарність відповіді.

Вираз безмежного суму й образи з’явився у нього на обличчі.

— Ви розповіли про чоловіка, що непристойно висловився, і відразу склали йому ціну, — спокійно й холодно мовив Трелор. — А зараз я вам розповім про одну жінку, — даруйте, про леді, а потім попрошу вас скласти їй ціну. Я назву її міс Керазерс, — хоча б тому, що справжнє ім’я її інше. Це сталося на одному з кораблів Східної компанії кілька років тому.

Міс Керазерс була чарівна. Ні, не те слово — вона була жінка разюча, справжня леді. Її батько займав високу посаду — кожен із вас одразу згадав би це ім’я, якби я назвав його. Міс Керазерс подорожувала разом із матір’ю та двома покоївками; вона їхала до свого батька, що перебував десь на Сході.

Вона, даруйте за повторення, була жінка разюча. Тільки це слово варте її. Говорячи про неї, всі прикметники, навіть нейтральні, треба вживати у найвищому ступені. Все на світі могла вона робити краще за будь-яку жінку й за більшість чоловіків. Її гра, співи... це щось дивовижне! Вона була, — як казав один балакій про старого Наполеона, — поза конкуренцією. А як вона плавала! На спортивних змаганнях вона могла б зажити неабиякої слави. Це — одна з тих небагатьох жінок, які навіть без прикрас, у скромному купальному костюмі видаються ще прекрасніші. А її одяг! У неї був справді художній смак.

Отже, як вона плавала. Фігура в цієї жінки була досконала, —— ви розумієте, що маю на думці. Не дебеле, м’язисте тіло акробатки, а щось тендітне, витончене й граціозне. Але водночас і сила. Диву гідне

поєднання! Ви знаєте, якою привабною буває жіноча рука — м’яке, ніжне передпліччя з самим тільки натяком на м’язи; невеличкий лікоть і мила припухлість понад зап’ястком, невеличка, округла, міцна. Ось такою була її рука. І оці чіткі, жваві рухи, коли вона пливла англійським кролем... Що там казати, я розуміюсь на анатомії, на спорті й такому іншому, та все ж як їй те щастило робити — мені й досі дивина.

Вона могла залишатись під водою дві хвилини, — я завважував час. На кораблі ніхто, окрім Денітсона, не міг добути з дна стількох монет за одним нурком. На прові у нас був великий брезентовий басейн з морською водою, і ми часто задля розваги кидали туди дрібні монети. Раз на моїх очах міс Керазерс пірнула з містка в той басейн, шести футів завглибшки (що саме собою було не абищо), і дістала не менш як сорок сім монет, розкиданих по всьому дну. Денітсон, стриманий молодий англієць, ніяк не міг її перевершити і тільки силувався якомога не лишатись позаду.

Ця жінка була створена для моря. Але й на землі вона почувалася не менш впевнено, і верхи на коні також. Це був ідеал жінки. Якби ви бачили її, ніжну й чарівливу, в оточенні півдесятка палких залицяльників, якби спостерігали ту млосну байдужість і раптові спалахи блискучого розуму й дотепності, які вона на них випробовувала, — ви б подумали, що ця жінка ні на що інше в світі не здатна. В такі хвилини я мусив нагадувати собі про сорок сім монет, добутих із дна басейну. Ось яка була ця незвичайна жінка, що в неї все горіло в руках.

Всі чоловіки полонилися нею. Як на правду, то і я разом з усіма ходив слідком за її спідницею. І молоді цуценята, й сиві собаки, що мали б на старості літ дійти розуму, — всі стелилися перед нею. Варто їй було свиснути, як ті вже осьдечки — скавучать і вихляють хвостами. В тому, що сталося, винен був кожен із них — і рожевий дев’ятнадцятилітній херувимчик Ардмор (що мав обійняти посаду секретаря в консульстві), і сивий морський вовк капітан Бентлі, незворушний виглядом, наче китайський ідол. Був там і один милий, середнього віку чоловік, — чи не

Перкінс на ім’я, — котрий зовсім забув, що з ним їде дружина, аж міс Керазерс сама нагадала йому про його законний обов’язок.

Чоловіки були паче віск у неї в руках. Вона їх спопеляла, розтоплювала, ліпила з них, що хотіла. Жоден із стюардів, для яких вона була далека й недосяжна, не вагався б і миті, якби вона наказала йому вилити тарілку юшки на самого капітана. Ви знаєте таких жінок — про них мріє кожен чоловік у світі. Вона була незрівнянна переможниця чоловічих сердець. То був ніби вогонь, жало, удар батога, електрична іскра. Часом її бурхлива натура проривалася крізь оболонку вроди й чарівності, і тоді, повірте, ця жінка примушувала свою бідолашну жертву тремтіти зі страху й приниження.

Щоб краще зрозуміти подальші події, не забувайте того, що й горда вона була неабияк. Горда своєю расою й кастою, своєю владою й жіночою принадою; то були гордощі незвичні, страшні й свавільні.

Вона підкорила собі весь корабель, усіх пасажирів, підкорила собі й Денітсона. Навіть найменш проникливі бачили, що він далеко випередив усіх нас. Денітсон подобався їй щодалі дужче, — то було безперечно. Я певен, що ніколи до жодного чоловіка міс Керазерс не ставилась так прихильно, як до Денітсона. І от, знаючи, що нам годі змагатися з ним, ми все одно віддано чекали наказів міс Керазерс, бо й далі обожнювали її. Хтозна, чим би все те скінчилося, якби не сталась одна подія, коли ми прибули в Коломбо.

Ви знаєте Коломбо й бачили, як у бухті тубільні хлопчаки пірнають по монети, хоч акул там кишма кишить. Звісно, хлопці зважуються на це тільки в місцях, де водяться узбережні акули й акули-риболови. Присутність справжнього хижака — тигрячої або сірої акули, що запливає туди з австралійських вод, — вони відчувають майже надприродним чуттям. Скоро-но з’являється такий хижак, як бісенята вже видираються на берег, а пасажири аж ген коли збагнуть, у чому річ.

Сталося це після сніданку. Міс Керазерс, як завжди, в оточенні своїх кавалерів сиділа під палубним тентом. Старий капітан Бентлі щойно одержав від неї ласкавого наказа і дав дозвіл на те, чого ніколи не дозволяв раніше (та й навряд чи ще колись дозволить), — пустити тубільних хлопчаків на верхню палубу. Бачте-бо, міс Керазерс сама була чудовий плавець, і ті діти зацікавили її. Вона зібрала цілу колекцію з наших дрібних монет й кидала їх за борт — то жменями, а то по одній; сама встановлювала' умови змагань, розпікала невдах й обдаровувала спритніших, — одне слово, командувала парадом.

Надто уважно придивлялась вона до їхніх стрибків. Ви знаєте, як важко утримувати тулуб прямовисно в повітрі, коли стрибаєш з висоти ногами вперед. Центр ваги тіла — високо, тож перекинутись можна запросто. А тубільні злиденята винайшли новий спосіб, що його міс Керазерс заманулося вивчити. Із шлюпбалок вони кидалися вниз, нахиляючи при цьому голови й плечі та дивлячись на воду. І тільки в останню мить їхні тіла рвучко випростувалися і стойма входили в воду.

Видовище було чудове. Щоправда, пірнали хлопці гірше; але з-поміж них знайшовся один, що в цьому був мастак, — як, до речі, й у всіх інших викрутах. Мабуть, його навчав якийсь білий, бо такого гарного стрибка

ластівкою я ще зроду не бачив. Ви ж знаєте, що як стрибаєш униз головою з великої висоти, то головне — ввійти у воду під правильним кутом. Невелика похибка означає, щонайменше, перебитий хребет і каліцтво на ціле життя. А для багатьох невправних стрибунів — це запевна смерть. Але той хлопчина був знавецький: на моїх очах він пірнав з реї, що на висоті сімдесят футів. Це скидалося на пташиний лет — голову відкинуто назад, руки притиснено до грудей, а тіло поземо падає в повітрі. Якби він отак ударився об воду, його б розплющило, мов оселедця. Та понад самісінькою водою голова його нахилялася вперед, над нею зводились і змикалися руки, і граціозно вигнуте тіло правильно вводило в воду.

Хлопчина знову й знову чарував нас своїм стрибком, а найбільш від усіх захоплювалась міс Керазерс. Йому було років дванадцять-тринадцять, але кмітливістю він перевершував усіх своїх товаришів і був у цій ватазі загальний улюбленець і ватажок. Навіть хлопці старші за віком визнавали його першість. Це був красень із гнучким тілом молодого бога, з широко розставленими розумними й зухвалими очима, — бронзова статуя, в яку вдихнули вогонь життя. Вам траплялись такі дивовижні створіння і в тваринному світі, скажімо, кінь або леопард: щонайменший порух шовкових м’язів, дика грація неспокійних гарячих тіл — все те ніби випромінює ясне життєдайне світло, нестримну енергію буття. Такий був і цей хлопчина. Життя просто бурхало в ньому, воно світилося в поблиску його шкіри, палахкотіло у нього в очах. Глянеш на цього хлопчика — й наче ковтнеш цілющого свіжого повітря, такий він був чистий і юний, так буяв здоров’ям, невтримною жвавістю.

І саме він у розпалі забави перший застеріг про небезпеку. Хлоп’ята в перестраху стрімголов кинулися до трапу; пливли вони чимшвидше, і вода аж вирувала від гарячкових їхніх рухів. Кожен як міг вибирався на безпечне місце й допомагав товаришеві. Нарешті всі вони зібрались на трапі й задивилися вниз, у воду.

— Що сталося? — спитала міс Керазерс.

— Певно, тигряча акула, — відказав капітан Бентлі. —-Злиденятам пощастило, що встигли втекти від неї.

— Хіба тубільці бояться акул? — запитала вона.

— А ви ні? — запитанням відповів капітан.

Вона здригнулася, глянула за борт і невдоволено скривилась.

— Ні за що в світі я не ступила б туди, де може бути акула, — промовила вона й знову здригнулася. — Вони жахливі! Просто жахливі!

Хлопчаки піднялись на верхню палубу і з’юрмилися біля поруччя, захоплено дивлячись на міс Керазерс, — вона ж бо подарувала їм ціле багатство! Видовище скінчилося, і капітан Бентлі жестом наказав їм забиратись. Але міс Керазерс зупинила його:

— Зачекайте хвилинку, капітане, прошу вас. Я завжди вважала, що тубільці не бояться акул.

Вона підкликала до себе хлопчину, що стрибав ластівкою, і знаком звеліла йому стрибнути ще раз. Той похитав головою й засміявся разом з усією своєю ватагою — так, наче це був гарний дотеп.

— Акула, — показав він на воду.

— Ні, — мовила міс Керазерс. — Там немає акул.

Але хлопчина рішуче похитав головою, і те саме зробили і його приятелі.

— Ні, ні! — скрикнула міс Керазерс і звернулась до нас: — Хто позичить мені півкрони й соверен?

Одразу з півдесятка рук простягли їй свої крони й соверени, і вона взяла дві монети у молодого Ардмора.

Півкрони міс Керазерс показала хлоп’ятам. Та жоден з них не виявив бажання стрибати, вони стояли й тільки нерішуче всміхалися. Міс Керазерс почала пропонувати монету кожному порізно, але кожен, коли надходила його черга, лише потирав ногу об ногу, всміхався й хитав головою. Тоді вона жбурнула півкрони за борт. Діти зажурено стежили за польотом срібної монети, однак ні один так і не рушив з місця.

— Тільки не кидайте соверена, — тихо мовив їй Денітсон.

Мовби не почувши цих слів, вона піднесла золоту монету до очей хлопчини, що стрибав ластівкою.

— Не треба, — сказав капітан Бентлі. — Я й слабу кішку за борт не викину, коли поблизу акула.

Та вона лиш засміялась і вперто й далі дражнила хлопця.

— Не спокушайте його, — наполягав Денітсон. — Це ж для нього ціле багатство, і він може кинутись за ним.

Міс Керазерс раптом зауважила:

— А ви б ні? — І додала трохи лагідніше: — Якби я кинула?

Денітсон похитав головою.

— Високо ж ви себе цінуєте, — проказала вона. — А за скільки соверенів ви б погодилися?

— Стільки ще не накарбували, — почулося у відповідь.

На хвильку міс Керазерс замислилась, у суперечці з Де-

нітсоном забувши про хлопчину.

— А заради мене? — спитала вона дуже тихо.

— Тільки щоб урятувати вам життя.

Вона знов обернулась до хлопчини і показала йому монету, засліплюючи його дорогоцінним блиском. Тоді вдала, ніби кидає золотий

у море; хлопчик мимовільно шарпнувся до поруччя, але спинився, коли друзі його загукали різко й докірливо. В їхніх голосах вчувався гнів.

— Я знаю, це лише пустощі, — сказав Денітсон. — Пустуйте скільки душа забажає, та, ради бога, не кидайте!

Чи це був вияв її дивної впертості, чи, може, вона сумнівалася, що хлопчик здатен стрибнути, — хтозна. Такого не чекав ніхто з нас. З-під палубного тента, золотом зблиснувши на сонці, вилетіла монета, описала ясну дугу і впала у море. Перш ніж хлопця встигли спинити, він уже був за бортом; тіло його, граціозно вигнувшись, летіло в воду. Вони знялись у повітря водночас — монета й хлопчик. Гарне то було видовище! Соверен чітко прорізав воду, і майже тієї ж миті, на тому самому місці з нечутним плеском пірнув і хлопець.

Бистроокі темношкірі його приятелі голосно скрикнули. Ми всі опинилися біля поруччя. Не кажіть мені, що при нападі акула обов’язково перевертається на спину. Ця не перевернулась. З висоти, де ми стояли, у прозорій морській воді було видно все. Акула була велика й одним ударом розтяла хлопчину навпіл.

Хтось із нас щось прошепотів — не знаю, хто саме, може, і я. Потому запала мовчанка. Міс Керазерс озвалася перша. її лице було смертельно бліде.

— Я... я й гадки не мала... — мовила вона з короткий істеричним смішком.

Усю свою гордість закликала вона на допомогу, щоб узяти себе в руки. Вона безпорадно глянула на Денітсона, а тоді по черзі на кожного з нас. В очах у неї стояв нестерпний біль, губи тремтіли. Тепер згадуючи про той

момент, я визнаю, що ми повелися тоді жорстоко. Ніхто з нас не вимовив і слова.

— Містере Денітсоне, — промовила вона. — Томе, проведіть мене вниз, будь ласка.

Він ані оком не скинув на неї, ані зворухнувся; зроду я не бачив такого похмурого чоловічого обличчя. Відтак він дістав із цигарниці сигарету й запалив. Капітан Бентлі гнівно пирхнув і сплюнув за борт. Ото й тільки, — панувала цілковита тиша.

Міс Керазерс обернулась і твердою ходою рушила по палубі. Та, пройшовши кроків із двадцять, заточилася і, щоб не впасти, схопилась рукою за стіну. Далі вона ступала дуже повільно, притримуючись за стіни кают.

Трелор змовк. Обернувшись до маленького чоловічка, він подивився на нього холодно й запитливо.

— Ну? —нарешті озвався Трелор. —То складіть їй ціну.

Чоловічок ковтнув слину.

— Мені нема чого казати, — промовив він. — Що тут скажеш.